

Kleemolan ja Sykäräisen koulumuutoksia koskevan huoltajien ja lasten kuulemisen yhteenveto

Kysely toteutettiin Wilma-järjestelmässä, jossa oli mahdollista jättää vastaus jokaisen em. koulujen oppilaan osalta. Vastausaika oli 27.2.-12.3.2023. Vastaajia oli yhteensä 47, joista 28 Kleemolasta ja 19 Sykäräisestä. Kouluissa on yhteensä 58 oppilasta, joten vastausprosentti oli 81 %. Kyselyä edelsi Kleemolan ja Sykäräisen vanhempainilta 16.2.2023 Kleemolan koulussa. Kyselystä tiedotettiin tilaisuudessa sekä myöhemmin Wilma-järjestelmän viestein. Myös paikallislehti Lestijoki uutisoi vanhempainillassa esitetyistä suunnitelmista sekä tulossa olevasta kyselystä, joten on todennäköistä, että kaikkien perheiden oli mahdollista esittää näkemyksensä esitetystä muutoksesta.

Sivistyslautakunta sai vastaukset nähtäväkseen maanantaina 13.3., ja kokoukseen laadittiin vastauksista tämä yhteenveto sekä valmistelijoiden vastaukset esitettyihin näkemyksiin.

Kun vastauksia tarkastellaan molempien koulujen osalta yhdessä, jakautuivat vastaukset 32 (68 %) kyllä esitetyn muutoksen puolesta ja 15 (32) % ei esitettyä muutosta vastaan.

Kleemolan koulun oppilaiden vastausten keskeiset tiedot

- Vastaajia 28, oppilaita koulussa 34 eli vastaus puuttui 6 oppilaan osalta
- Esitettyä muutosta pidettiin hyvänä viidessätoista (54 %) vastauksessa ja siihen suhtauduttiin kielteisesti kolmessatoista (46 %) vastauksessa.
- Keskeisiä syitä suhtautua myönteisesti ja asioita, joita tulisi ottaa huomioon
 - o Ehdotettu malli lienee ainoa keino pitää koulut sekä Sykäräisessä että Kleemolassa.

Arvio on valmistelijoiden näkökulmasta oikea, oppilasmäärä Toholammilla laskee lähes 70 oppilaalla lähivuosina.

- o Jos tähän ryhdytään on tarkoin huolehdittava, ettei lasten päivät veny liian pitkiksi kuljetusten odottamisen takia.

Koulukuljetukset pyritään aikatauluttamaan tehokkaasti ilman tarvetta ylimääräisiin odotuksiin.

- o Myöskään aamukuljetus ei saa lähteä kohtuuttoman aikaisin Sykäräistä kohti. Koulu Sykäräisessä voisi alkaa myös vasta klo 8.25. Pienten koululle on järjestettävä aamu- ja iltapäivätoiminta, esim. klo 7 alkaen. Toivoisimme, että myös 3. luokkalaiset pääsisivät mukaan aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Aamukuljetuksen aikataulua sekä Sykäräisen opetuksen alkamisaikaa tarkastellaan vielä tarkemmin, jos sivistyslautakunta päättää toteuttaa esitetyt muutokset ja viranhaltijat ovat avoimia ratkaisuille, jotka tukevat perheiden arkea.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa on tarkoitus järjestää Kleemolassa, jos muutos toteutuu. Aikataulua voidaan pohtia tarkemmin perheiden kanssa kevään aikana, jos lautakunta päättää muutoksesta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa on järjestetty lain mukaisesti ja se on tarkoitettu 0.-2. luokan oppilaille sekä vanhemmille, jos he saavat tehostettua tukea.

Esitetty toive on hyvin ymmärrettävä ja tarkastelemme, onko tähän löydettävissä jotain ratkaisua.

- Jos ehdotettu malli päätetään toteuttaa, tulee kunnan viranhaltijoiden ja päättäjien sitoutua siihen pitkäaikaisesti.

Viranhaltijat ovat sitoutuneita muutokseen ja näkevät sen olevan pitkäaikainen ratkaisu. Poliittiset päättäjät edustavat kuntalaisia, ja toki heidän sitoutumisensa riippuu paljon myös kuntalaisten yleisestä mielipiteestä.

- 0-3 luokkalainen ei uskalla kävellä kilometrin matkaa talvella pimeässä koululle. Aikaisemmin tämä on onnistunut, kun isommat sisarukset ovat menneet samaan kouluun ja olleet koulumatkalla tukena.

Aamun koulukuljetus Sykäräiseen voisi kulkea Kleemolan koululta, josta vanhemmat oppilaat voisivat nousta bussiin. Näin lapset voisivat kulkea yhdessä Kleemolan koululle ja tämä ongelma ratkeaisi.

- Keskeisiä syitä suhtautua kielteisesti

- Isojen ja pienten lasten jakaminen eri kouluihin aiheuttaa hankaluuksia perheissä, joissa isoimmat oppilaat auttavat pienempiänsä aamutoimissa ja ovat tukena ja turvana koulumatkalla, vanhempien ollessa jo töissä. Aiheuttaisi vanhempien työaikajärjestelyjä, jos lapset eivät voi kulkea samaa matkaa kouluun.

Vastaaja ehdottaa, että Kleemolan koulussa täytyisi järjestää ehdottomasti aamutoimintaa, jos esitetty malli toteutuu.

- Koulupäivien pituus mietityttää, vanhempainillassa kerrottiin koulupäivien lyhentyvän. Onko näin, jos matka Sykäräiseen lisätään ja nykyinen linja-auto vuoro menee Kleemolasta Sykäräiseen pian klo 7 jälkeen.

Vastaaja ehdottaa, että koulu Sykäräisessä pitäisi järjestää niin, että koulun aloitusta siirrettäisiin myöhemmäksi ja lapsille mieluummin iltapäivätunteja.

- Vanhempainillassa kerrottiin, että koulujen kaikki opettajat jatkavat kouluissa. Kuitenkin jaetussa paperissa Kleemolan koulun kohdalle oli laitettu 2 opettajaa + avustaja. Kleemolassahan on nyt 3 opettajaa. Onko eskariopetusta jäämässä kokonaan koulusta pois? Onko tarkoituksella pimitetty, ettei nykyisin esiopettajan työ olisi jatkumassa.

Esikoulun opettaja on toiminut Kleemolassa määräaikaisena aina lukuvuoden kerrallaan, jos sivistyslautakunta on päättänyt järjestää esiopetuksen Kleemolan ja Sykäräisen koulujen yhteisenä ryhmänä jommallakummalla koululla. Mallissa on työnjaon muutoksella arvioitu saavutettavan se tilanne, että esikouluopetus voidaan järjestää joustavan alkuopetuksen periaatteella kahden luokanopettajan mallissa. Lisäksi esiopetuksen oppilaita olisi ensi lukuvuonna ennakkotietojen tarkennettua kolme, joten kolmannen opettajan palkkaaminen ei olisi järkevää ja nykyiselläänkin mallilla toimittaessa olisi pohdittava esiopetuksen järjestämistä vain Herman Ojalan koulussa. Esitetty malli on ollut molempien koulujen

opettajien valmisteleva ja kaikkien opettajien on ollut osallistua siihen.

- Alakoulua on jäljellä enää 6. luokka ja tiedossa olisi koulunvaihto ja siirtymien koulukuljetukseen. Toholammilla koulukuljetusten myöntö on ollut tiukkaa, miten nyt kuljetusten järjestäminen on nyt mahdollista.

Yksittäisen oppilaan kohdalla tämä pitää paikkansa ja on tärkeä arkea koskeva muutos. Koulukuljetusaikataulut pyritään järjestämään mahdollisimman tehokkaasti.

Koulukuljetukset järjestetään Toholammilla perusopetuslakia laajemmalla tasolla. Laki edellyttää maksutonta koulukuljetusta, kun koulumatka on yli 5 kilometriä tai sen muutoin olosuhteet tai oppilaan tilanne huomioiden olisi kohtuutonta. Toholammilla koulukuljetukseen ovat oikeutettuja myös pienet oppilaat 2. luokan loppuun saakka, jos koulumatka on yli 3 kilometriä. Lisäksi koulumatkojen turvallisuutta arvioidaan koululiitu - järjestelmällä ja käytössä on erillinen talviaikainen koulukuljetuksen tuki tietyin edellytyksin heille, jotka eivät muutoin ole oikeutettuja maksuttomaan koulukuljetukseen.

Koulukuljetus on järjestetty tähänkin saakka aina matkarajojen ylittyessä, tai jos koululiitu-järjestelmä on lyhyemmän matkan osalta arvioinut reitin soveltumattomaksi oppilaan ikätasoon nähden tai oppilasta koskien on ollut saatavilla esimerkiksi terveydenhuollon lausunto koulukuljetuksen tarpeellisuudesta. Näkemyserot kunnan ja perheiden kesken ovat yleensä syntyneet tilanteissa, joissa em. näyttö ei ole puoltanut koulukuljetuksen järjestämistä ja kyseessä on ollut viranomaisen harkintaan perustuva arviointi.

Esitetty malli tuottaa koulukuljetuskustannuksia. Vakiolinjat ovat kuitenkin kilpailutettuja päivähinnalle, joten mahdolliset lisäkustannukset syntyvät silloin, kun nykyinen reittivalikoima ei riitä ja tarvitaan ns. lisäkilometriaajoja. Reitit tarkistetaan vuosittain oppilaiden koulupaikkojen ollessa selvillä ja tätä työtä ei ole vielä tehty koulumuutoksien harkinnan ollessa kesken.

- Tukiopetusta on järjestetty Kleemolassa aamuisin ennen koulunalkua ja Sykäräisen koulussa se tulisi olemaan luultavasti iltapäivällä koulun alkaessa aikaisemmin ja huoltaja joutuisi hakemaan oppilaan koulusta tukiopetuksen jälkeen koulukuljetuksen lähtiessä heti koulupäivän päättyessä.

Tukiopetusta voidaan kahden opettajan mallissa järjestää jatkossa tehokkaammin koulupäivän aikana ja jos tukiopetusta on tarpeen järjestää koulupäivän jälkeen, voidaan myöhemmissä koulukyydeissä liikennöitsijän kanssa löytää esimerkiksi yläkoulun kuljetusrytmiin sopiva paluuvuoro Sykäräisestä Kleemolaan.

- Epäily siitä, ettei esitetty koulujen yhteistoiminta kuitenkaan tulisi toimimaan resurssien puutteessa.

Jos malli päätetään ottaa käyttöön, rehtorin käyttöön annetaan riittävästi resurssia tuntikehyksessä koulujen yhteistoimintaan. Tarkoituksena on muodostaa yhtenäinen Kleemolan ja Sykäräisen koulun opintopolku, jossa yhteistyö on tärkeä osa arjen toimintaa.

- Lasten harrastukset koulupäivän jälkeen sekä mahdolliset lasten sairastumiset koulupäivien ja kuljetukset esim. hammashoittoon. Vanhemmalle on hankalaa, jos oppilasta tulee hakea nykyistä kauempaa ja kulkusuunta ei sovi oman työliikenteen suuntaan.

Koulupäiviä ei ole tarkoitus pidentää. Malli helpottaa tuntien suunnittelua erityisesti koulupäivien rakenteen osalta. Koulukuljetukset on tarkoitus järjestää niin, ettei oppilaille tulisi turhia odotuksia, vaan tilanne parantuisi jopa nykytasoon nähden. Oppilaiden sairastumiset koulupäivän ja lääkäriaajat ovat toki tilanteita, joista seuraa oppilaan poissaoloja ja välillä vanhemmalle ylimääräistä ajamista koulun ja kodin välillä.

- Nopeasti tehdyt päätökset eivät herätä luottamusta, aikalisa tarpeen. Ehdottomasti kaikki oppilaat yhteen kouluun, kun oppilasmäärä on näin pieni. Kleemolan on turha tekehengittää Sykäräisen koulua.

Kleemolan ja Sykäräisen koulujen oppimäärää on seurattu tarkasti ainakin vuodesta 2013 alkaen. Aiemmin on esitetty mm. Kleemolan koulun sulkemista. Nykyiset kahden koulun oppilasmäärät ovat huolestuttavia ja erityisesti Sykäräisessä tilanne on jo ensi syksynä akuutti. Oppilasmäärästä on keskusteltu tiiviimmin lautakunnan, kunnanhallituksen ja valtuuston piirissä talousarvion 2023 valmistelun yhteydessä. Esitettyä mallia on myös valmisteltu yhdessä koulujen opettajien kanssa ja se on haluttu esitellä mahdollisimman hyvin valmisteltuna perheille heti kun luottamushenkilöt ovat saaneet mahdollisuuden osallistua valmistelun ensimmäiseen vaiheeseen. Aikalisa tässä tapauksessa tarkoittaisi todennäköisesti Sykäräisen koulua koskevan kouluverkkoselvityksen laadintaa ja oppilasmäärän laskun vuoksi koulun sulkemista jo syksyllä 2023. Vanhemmilta saadun viestin mukaan oppilaat toivoisivat tässä tapauksessa koulupaikkaa Herman Ojalan koulusta, Kleemolasta ja Lestijärveltä, joten Sykäräisestä Kleemolaan siirtyvä oppilasmäärä ei pitäisi Kleemolan nykyistä oppilasmäärää yli 20 tasolla ja muutokset myös Kleemolan osalta olisivat mahdollisia lähivuosina. Toholammin alakoulujen oppilasmäärä laskee lähes 70 oppilaalla lähivuosina ja nykyinen perusopetuksen järjestämisen malli tulee väistämättä muuttumaan jollakin tavalla.

Kouluverkkoratkaisussa myös yhden yhteisen koulun malli voisi olla toimiva, jos kaikki perheet voivat siihen sitoutua. Toholammin kuntastrategia lähtee kuitenkin siitä ajatuksesta, että kyläkoulut ovat tärkeä arvo ja kylien elämän kannalta kyläkoulu on merkittävä toimintapaikka. Esitettyssä mallissa on haluttu kohdella Kleemolan ja Sykäräisen oppilaita mahdollisimman tasapuolisesti, ja varmistaa, että muutoksien jälkeenkin molempien koulujen toiminta voisi jatkua. Tiedossa olevien lasten määrällä molemmat koulut pystyvät jatkamaan toimintaansa ainakin vuoteen 2028 saakka nykyisellä oppilasmäärällä n. 20 oppilaan kouluina. Oppilasta kohden opettajaresurssia on näissä kouluissa lähes kaksinkertaisesti esimerkiksi Herman Ojalan koulun oppilasryhmiin nähden.

- Oppilaalla on ollut sama opettaja 1. luokalta asti. Opettaja tuntee hyvin lapsen ja tukiopetusta on saatu joustavasti järjestettyä. Koululla on myös tehostetussa tuessa olevia lapsia ja he tapaavat erityisopettajaa viikoittain. Miten tuen jatkuminen turvataan uudessa mallissa? Lapsella on lakisääteinen oikeus eri tukimuotoihin.

Opettajanvaihdokset ovat tietysti mahdollisia tämän esitetyn muutoksen myötä. Ne ovat mahdollisia myös nykyisessä mallissa ja on hienoa, että Kleemolan koulussa yhtenäisen

koulupolku on mahdollistunut alusta alkaen.

Erytisopetusta järjestään tietysti tehtyjen hallintopäätösten mukaan kaikissa kouluissa. Erytisopettajien saatavuus on tietysti koko valtakunnan ongelma, mutta oppilaan tukea pyritään aina järjestämään niin hyvin kuin mahdollista. Erytisopettaja kiertää kaikilla alakouluilla, eikä tätä ole tarkoitus muuttaa jatkossakaan.

- Nykyisen koulun hieno puoli on ollut se, että kaikki oppilaat tekevät yhteistyötä ja Kleemolan koulussa ei ole koulukiusaamista. Isot ja pienet leikkivät hyvin keskenään ja isot oppilaat ovat esimerkkinä nuoremmille.

Eri-ikäisten yhteistyö on hienoa, ja pienessä kyläkoulussa tämä on ollut mahdollista. Toisaalta lapset ovat tyytyväisiä myös Herman Ojalan koulussa, vaikka koulussa yhteistyötä eri luokkien kesken tehdään vähemmän koko koulun kesken ja enempi melko samanikäisten oppilaiden kesken.

Myös Kleemolassa on välillä selvitetty kiusaamistapauksia, kuten myös kunnan muissa kouluissa. Jokainen kiusaamistapaus on liikaa ja kiusaamiseen puututaan aina kun se tulee koulun aikuisten tietoon.

- Onko lasten mielipidettä kysytty tai tekevätkö aikuiset vain päätöksiä? Missä lapsen oikeudet?

Kyselyn tarkoituksena on nimenomaan kysyä perheiden näkemyksiä ja olisikin suotavaa, että vanhemmat olisivat keskustelleet myös lasten kanssa vastatessaan. Toki oppilaille voitaisiin vielä järjestää oma kyselynsä erikseen tai järjestää kuuleminen, mutta pienten oppilaiden kyky muodostaa kokonaiskuva monimutkaisesta ja kompleksisesta asiasta on vielä vaikeaa.

Sykräisen koulun oppilaiden vastausten keskeiset tiedot

- Vastaajia 19, oppilaita koulussa 22 eli vastaus puuttui 4 oppilaan osalta
- Esitettyä muutosta pidettiin hyvänä 17 (89 %) vastauksessa ja siihen suhtauduttiin kielteisesti kahdessa (11 %) vastauksessa.
- Keskeisiä syitä suhtautua myönteisesti ja asioita, joita tulisi ottaa huomioon
 - Erytystä huomiota toivon siihen, että koulut pysyisivät käytössä jatkossa. Kouluton kylä on kuoleva kylä, halutaanko se Toholammille? Mikä on Sykrylän tulevaisuus? Sekin asia joka syytä yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa huomioida, oleellinen asia jos halutaan, että kylä pysyy elävänä ja työllistyminen mahdollistuu näiden vanhemmille.

Kuten mainittua, molempien koulujen säilyminen on kuntastrategian mukaista.

Sykrylä toimii osana varhaiskasvatusta ja sen toiminta on jatkumassa nykyisellään, ja lasten määrä on riittävä. Vaikka koulujen aamu- ja iltapäivätoiminnan käytännön toteutuksesta vastaa varhaiskasvatus, on se oma erillinen osa, joka on tiivis osa koulujen toimintaa.

- Vielä mietitytti pienten eskarilaisten ikätasoinen huomioiminen kun ovat samaa luokkaa 1. luokkakaisten kanssa.

Esi- ja perusopetuksessa on osin eri oppimistavoitteet ja sisällöt, joten opetus tulee tietysti olemaan osin eriytettyä. Toisaalta joustava alkuopetus on trendi, jota tullaan jatkossa käyttämään laajemminkin Suomen kouluissa. Esiopettajan palkkausta on käsitelty Kleemolan koulun vastauksissa.

- Tämä muutos ei enää sinänsä vaikuta meihin, koska lapset jokatapauksessa jatkaa samassa koulussa. Mutta silti tämä ratkaisu olis hyvä. Ajattelisin että jos tätä mallia ei hyväksytä niin että kumpaankin kouluun tulisi liki suunnitelman mukainen oppilasmäärä, ainoa järkevä ratkaisu on toisen koulun sulkeminen kokonaan. Mikäli tämä malli toteutuu, mutta Sykäräisen koulun oppilasmäärä jää paljon suunnitelmasta, taas opetus ja oppilaiden kaverisuhteet hankaloituu. Mikäli sitten vaihtoehtona on lasten siirtyminen kylälle kouluun, meidän näkökulmasta Lestijärven koulu on kiinnostavampi.

Kuten edellä, jos Sykäräisen koulun oppilaiden vanhemmat päättävät ohjata oppilaitaan eri kouluihin, ei tämän muutoksen toteuttamatta jättäminen tai epätäydellinen toteutus varmista kummankaan koulun toimintaa pitkällä aikavälillä.

- Enemmän kavereita. Opetus voisi olla laadukkaampaa, kun on useampi opettaja.

Lapsen edun mukaista on nimenomaan riittävä määrä omanikäisiä oppilaita. Tässä mallissa on resurssointi huomattavasti suurempaa kuin esim. Herman Ojalan koulussa, mikä osaltaan varmistaa opetuksen laatua. Muutos varmistaa valtakunnallisen tuntijaon toteutumisen oikeaan aikaan ja oppilaat saavat oikean vuosiviikkotuntimäärän mukaisen opetuksen. Nykyisissä kouluissa ei ole täysin voitu noudattaa aikataulun osalta valtakunnallista tuntijakoa, vaan opetusta on ollut jaoteltuna hieman eri vuosille käytännön syistä yhdysluokkaopetuksesta johtuen.

- Keskeisiä syitä suhtautua kielteisesti ja asioita, joita tulisi ottaa huomioon

- Jos todella ajateltaisiin lasten etu edellä, niin koulut tulisi yhdistää. Sykäräisessä kaikki lapset pääsisivät nauttimaan Sykäräisen koulun turvallisista, hyvät oppimahdollisuudet tarjoavista tiloista, kirjastosta, isosta urheilukentästä, pihan leikkivälineistä ym. Lapset saisivat alusta alkaen rauhan asettua yhteen kouluun ja opiskella siellä koko alakoulun ajan. Kuljetukset selkiytyisivät huomattavasti ja varmasti tämä olisi paras ratkaisu myös perheille, joista on useampi lapsi koulussa. Saisimme yhden hyvällä lapsimäärällä varustellun koulun, johon keskittää esimerkiksi kuraattorin, terveydenhoitajan ja erityisopettajan käynnit. Ei olisi myöskään vaaraa, että lasten luodut kaverisuhteet katkeaisivat koulun vaihduttua. Sykäräisessä on myös toimiva ja hyvä iltapäiväkerho.

Kuten aiemmissa kohdissa mainittu, yhden koulun mallikin olisi mahdollinen, mutta kuntalaisten keskuudessa ei ole yhtenäistä näkemystä tai tukea tälle. Mallista on keskusteltu pitkään ainakin v. 2013 alkaen, mutta kuntalaiset painottavat eri tekijöitä sopivan koulun suhteen. Myöskin kuntastrategia linjaa, että kyläkoulut ovat arvokas ja tärkeä asia. Oppilaiden oma ryhmä säilyisi jatkossa ja oman luokan oppilaat olisivat kaveripiirissä koko koulupolun ajan. Esitetty mallia turvaisi Kleemolan ja Sykäräisen oppilaiden koulujärjestelyn useiden vuosien ajan.

- Opettajakuntaan tulevat muutokset? Tässä mallissa nykyinen esikouluopettaja jäisi ilmeisesti pois. Ei ole hyvä idea yhdistää esikoululaisia muiden oppilaiden kanssa tunneilla,

sillä esikoululaisilla on vielä niin erilaiset tarpeet. Omilta lapsilta asiaa kysyttäessä, kumpikin haluaa opiskella yhdessä koulussa ja Sykäräisessä vallitseva ilmapiiri opettajista lähtien on erittäin hyvä. Jotta saamme turvattua omille lapsillemme pitkäaikaisen ja turvallisen kouluympäristön, olemme itse henkilökohtaisesti valmiita etsimään lapsillemme koulun, jossa tämä toteutuu.

Viitaten edellisiin kohtiin, esikouluryhmän sijainti ja työntekijä on lautakunnan ratkaisu, joka on tehty määräaikaisesti aina vuodeksi kerrallaan. Tulevan vuoden osalta esikoululaisten määrä on hyvin pieni, joten esiopetus voitaisiin järjestää joustavan alkuopetuksen periaattein. Esiopetuksessa on erilaiset tavoitteet kuin perusopetuksessa, joten väistämättä esiopetuksen lapsilla olisi myös omaa opetusta.

Kunta pyrkii toimimaan niin, että esi- ja perusopetus olisi mahdollisimman laadukasta kunnan kaikissa kouluissa. Kuntakin toivoisi, että kaikki nykyiset koulut voisivat jatkaa nykyisellään, mutta oppilasmäärä on laskemassa ennusteissa niin paljon, ettei nykyinen palveluiden järjestämistapa tule olemaan kestävä ratkaisu.